

Gunnar Olesen

Anmeldelse af:

Johan Galtung: Fredsforskning

Pax billigbog, 108 sider

Denne lille, og i dobbelt forstand tynde, bog består af en række foredrag, holdt af Galtung i Danmarks Radio februar-marts 1967, som her er blevet udgivet. Galtung giver her en populær indføring i, hvad fredsforskning er, dens mål og midler. Opgaven gribes an på den måde, at han indledningsvis foretager en systematisk beskrivelse af fredsforskning som videnskabelig disciplin, hvorefter han i det følgende fremdrager forskellige spredte eksempler på de problemstillinger, som man arbejder med, for til slut at komme med nogle betragtninger over disciplinens fremtid.

Ved fredsforskning forstår Galtung den målrettede forskning, som er karakteriseret ved, at dens anstrengelser er centreret omkring opnåelsen af fred, eller som det her udtrykkes: "fredsforskningen er et forsøg på at nå frem til en dybere forståelse af de betingelser, som bør opfyldes for at opnå fredelige relationer mellem nationer og andre store folkegrupper". Som anvendt videnskab er det karakteristisk for fredsforskningen, at den er baseret på samarbejde mellem et stort antal rene videnskaber; således kan der foruden fra de traditionelle samfundsvidenskaber tænkes inddraget forskere fra discipliner som f.eks. fysik, biologi eller medicin. Blandt de forskellige former for grundforskning er den placeret nærmest det traditionelle studium af international politik, hvorfra fredsforskningen adskiller sig ved at være rettet mod en bestemt værdi. Denne målrettethed bestemmer endvidere forskningens art, således at den foruden at leve op til de sædvanlige krav til videnskabelig kvalitet også må kunne tilfredsstille det relevanskriterium, der ligger i, at den skal være til fremme for fredsforskningens målsætning. Yderligere et vigtigt træk ved fredsforskningen er dens i dobbelt forstand internationale karakter, dels m.h.t. dens målsætning, der pr.

definition ikke kan være præget af nogen national bias, og dels m.h.t. den geografiske sammensætning af forskermiljøet, som naturligt vil være internationalt præget.

Galtung går herefter over til at tale om, hvad der arbejdes med ved de forskellige eksisterende fredsforskningsinstitutter, og henviser i øvrigt til de 2 tidsskrifter som findes på området; den amerikanske Journal of Conflict Resolution og Journal of Peace Research, som udgives af fredsforskningsinstituttet i Oslo.

Selve fredsforskningen mener han at kunne inddele efter de modeller, man arbejder med m.h.t. hvor man mener, at årsagerne til krig og fred er at finde; der er her de undernationale f.eks. psykologiske modeller, der er de internationale f.eks. magtbalanceteorier, og endelig er der de overnationale modeller, hvorunder man kan rubricere bl.a. forskellige former for integrationsteorier.

I denne del af bogen omtales en lang række hypoteser med relevans for fredsforskningen, som man har arbejdet med inden for samfundsvidenskaberne, der opstilles masser af korrelationer og kausalsammenhænge, som kan anses for fastslåede med rimelig sikkerhed, men som til gengæld heller ikke udsiger særlig meget om årsagerne til krig og fred. Galtung slutter herudaf med sin sædvanlige veloplagte optimisme, at fredsforskningen vil udvikle sig frem til at kunne opstille stadig mere holdbare og relevante teorier, og at denne øgede indsigt faktisk vil blive brugt af de politiske beslutningstagere, således at krige vil kunne undgås.

Sammenfattende kan det om bogen siges, at den er velskrevet og indeholder mange interessante formuleringer og problemstillinger, hvorfor den er velegnet som introduktion til fredsforskningen, men at den ikke giver nogen dybere indsigt i emnet; herfor må man søge andre steder hen.